

Početna Stranica > ... > Sudski Postupci > Građanski Predmeti > Izvođenje Dokaza > Italy

Izvođenje dokaza

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Teret dokazivanj

1.1 Koja su pravila u vezi s teretom dokazivanja?

Teret dokazivanja uređen je načelima iz članka 2697. Građanskog zakonika, koji glasi: „Osobe koje namjeravaju ostvariti pravo pred sudom moraju dostaviti dokaze o činjenicama na kojima se zasniva tužba. Stranka koja osporava valjanost tih činjenica ili tvrdi da se pravo promijenilo ili ukinulo mora dostaviti dokaze o činjenicama koje potkrepljuju takav prigovor.”

Dakle, u načelu svatko tko želi pokrenuti određeni pravni postupak mora dostaviti dokaze o činjenicama koje potkrepljuju tužbu. Na primjer, tužitelj koji zahtijeva plaćanje na temelju ugovora mora dokazati postojanje, valjanost i istek rokova ugovora. Tuženik koji odbija platiti mora u protutužbi dokazati činjenice koje mijenjaju, isključuju ili poništavaju taj zahtjev, odnosno da je već platio dug tužitelju, da je dug otpušten ili da mu tužitelj duguje veći iznos.

Ako tužitelj ne može potkrijepiti tužbu, zahtjev se odbacuje, bez obzira na to je li tuženik dostavio popratne dokaze ili argumente u svoju obranu. Isto vrijedi i za tuženika koji podnosi protutužbu protiv tužitelja (*domanda riconvenzionale*).

U skladu s člankom 2698. Građanskog zakonika ništav je svaki sporazum sklopljen radi prijenosa ili promjene tereta dokazivanja neotuđivog prava ili zbog kojeg je bilo kojoj stranki pretjerano teško ostvariti vlastita prava.

Nedovoljni dokazi narušavaju predmet stranke (bez obzira na to je li riječ o tužitelju ili tuženiku) koja mora dokazati ili opovrgnuti činjenice jer nema razlike između nedovoljnih dokaza i nepostojanja dokaza.

1.2 Postoje li pravila prema kojima su određene činjenice izuzete od tereta dokazivanja? U kojim slučajevima? Je li moguće predočiti dokaze kako bi se pokazalo da određena pravna pretpostavka nije valjana?

Teret dokazivanja ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

- u slučaju pretpostavki, odnosno ako je u samom zakonu utvrđena dokazna vrijednost određenih činjenica ili omogućeno sudu da izvodi zaključke o nepoznatoj činjenici iz poznate činjenice (članak 2727. Građanskog zakonika).

Pretpostavke se dijele na sljedeće:

— zakonske pretpostavke: pretpostavke utvrđene u zakonu koje se mogu oboriti (*iuris tantum*), što znači da se mogu odbaciti ako se predoče protivni dokazi, ili koje se ne mogu oboriti (*iuris et de iure*), što znači da se ne mogu odbaciti ako se predoče protivni dokazi na sudu

— jednostavne pretpostavke: prepuštene na pomno razmatranje sudu koji smije prihvatiti samo ozbiljne, precizne i dosljedne pretpostavke. Nadalje, činjenice za koje zakonom nije dopušteno svjedočenje ne mogu se

prihvatiti kao jednostavne pretpostavke (članak 2729. Građanskog zakonika), a to su:

- općepoznate činjenice (*fatti notori*), tj. činjenice koje su općepoznate u vrijeme i na mjestu donošenja odluke i koje se ne mogu osporiti (članak 115. Zakonika o parničnom postupku)
- neosporene ili priznate činjenice, tj. činjenice koje su iznijele obje stranke ili ih je prihvatila, čak i prešutno, stranka kojoj bi moglo biti u interesu osporiti ih (članak 115. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

1.3 U kojoj mjeri sud mora biti uvjeren u neku činjenicu kako bi presudu temeljio na postojanju te činjenice?

Ako sud prihvati tužbu ili prigovore na nju, njegova se odluka mora temeljiti isključivo na činjenicama koje su izravno ili pretpostavkama potpuno dokazane. U građanskim tužbama sud mora utvrditi da je veća vjerojatnost da je činjenica istinita nego lažna na temelju dokaza iznesenih pred njime.

Sudska presuda ne smije se temeljiti na činjenicama koje nisu dokazane, čak i ako su vjerodostojne (članak 115. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

2 Izvođenje dokaza

2.1 Mora li stranka uvijek podnijeti zahtjev za izvođenje dokaza ili sudac u određenim predmetima može izvesti dokaze na vlastitu inicijativu?

U talijanskom pravnom sustavu izvođenje dokaza uređeno je načelom da predmet postupka određuju stranke (*principio dispositivo*) u skladu s člankom 115. stavkom 1. Zakona o parničnom postupku, prema kojem sud mora temeljiti presudu na dokazima koje su dostavile stranke „osim u situacijama predviđenima zakonom”.

Međutim, određene iznimke od toga pravila utvrđene su u sljedećim člancima Zakona o parničnom postupku:

- u skladu s člankom 117. dopušteno je neslužbeno ispitivanje stranaka
- u skladu s člankom 118. dopušteno je izdavanje naloga za istraživanje osoba i predmeta
- u skladu s člancima 61. i 191. sud može tražiti stručna mišljenja
- u skladu s člankom 257. sud može pozvati svjedoka kojeg je spomenuo neki drugi svjedok
- u skladu s člankom 281.b opći sud (*tribunale*) kojim zasjeda jedan sudac može naložiti svjedočenje ako su u opisu činjenica koje su dale stranke spomenute osobe za koje se čini da su upoznate s tim činjenicama.

Na temelju Zakona sudac ima veće ovlasti u radnim sporovima, odnosno:

- u skladu s člankom 420. predviđeno je slobodno ispitivanje stranaka u okviru rasprave o predmetu
- u skladu s člankom 421. sud može u bilo kojem trenutku na vlastitu inicijativu naložiti prihvaćanje bilo koje vrste dokaza osim „odlučujuće prisege” (*giuramento decisorio*), čak i izvan granica utvrđenih Građanskim zakonikom; ta ovlast ne može poslužiti za dokazivanje činjenica koje stranke nisu iznijele u zakonom propisanim rokovima; prihvate li se dokazi po službenoj dužnosti, stranke imaju pravo dostaviti dokaze koji bi upućivali na suprotno.

Kad je riječ o predmetima koji uključuju osobe, maloljetnike i obitelji, prema članku 473.a stavku 2. sud može naložiti izvođenje dokaza izvan granica dopuštenosti iz Građanskog zakonika u skladu s načelom kontradiktornosti i pravom na izvođenje dokaza o protivnom. Sud može naložiti istragu imovine, među ostalim preko policije.

2.2 Ako je zahtjev stranke koji se odnosi na izvođenje dokaza odobren, što slijedi?

Ako stranka zatraži dokaz o činjenicama, druga stranka može zatražiti dokaz o protivnom pod uvjetom da su zahtjevi podneseni u zakonom utvrđenim rokovima. Sud će odobriti oba zahtjeva ako ima razloga vjerovati da će dostavljene činjenice biti važne za donošenje presude.

Ako prihvati dokaze, sud će ih i razmotriti.

Nakon izvođenja dokaza donosi se odluka u predmetu.

2.3 U kojim slučajevima sud može odbiti zahtjev stranke za izvođenje dokaza?

Sud će odbaciti zahtjev za izvođenje dokaza ako bi dokazi bili bezvrijedni ili nedopušteni u skladu sa zakonom (npr. ako se tužba temelji samo na iskazima svjedoka o ugovoru koji po zakonu mora biti u pisanom obliku) ili ako bi činjenice na koje se odnosi zahtjev bile nevažne za donošenje presude (npr. svjedočenje koje se odnosi na činjenicu koja nije povezana s predmetom spora). Sud ujedno može isključiti nepobitne dokaze za činjenice koje su već dovoljno potkrijepljene.

2.4 Koji različiti načini dokazivanja postoje?

U talijanskom se pravu razlikuje između dokaznih isprava i dokaza koji nisu u obliku isprava.

Dokazne isprave uključuju:

- javne isprave (članak 2699. i dalje Građanskog zakonika)
- privatne isprave (članak 2702. i dalje Građanskog zakonika)
- telegrame (članak 2705. i dalje Građanskog zakonika)
- domaće spise i evidenciju (članak 2707. Građanskog zakonika)
- računovodstvenu evidenciju poduzeća (članak 2709. Građanskog zakonika)
- mehanički izrađene primjerke (članak 2712. Građanskog zakonika)
- preslike isprava i ugovora (članak 2714. i dalje Građanskog zakonika).

Dokazi koji nisu u obliku isprava uključuju:

- svjedočenja (članak 2721. i dalje Građanskog zakonika)
- priznanja (članak 2730. i dalje Građanskog zakonika)
- izjave pod prisegom (članak 2736. i dalje Građanskog zakonika)
- istrage (članak 258. i dalje Zakona o parničnom postupku).

Sud ima uvid i u vještačenja kako bi dobio tehničke informacije koje mu nedostaju.

2.5 Na koji se način od svjedoka dobivaju dokazi te kako se ti načini razlikuju od onih pomoću kojih se dokazi dobivaju od vještaka? Kakva su pravila u vezi s pisanim dokazima i izvješćima/mišljenjima vještaka?

Sud prihvaća svjedočenja (članak 245. Zakona o parničnom postupku); na temelju sudskog naloga svjedok mora doći pred sud i svjedočiti pod punom materijalnom i kaznenom odgovornošću u slučaju nedolaska.

Sud određuje mjesto, vrijeme i način izvođenja dokaza. Na zahtjev dotične stranke sudski izvršitelj dostavlja poziv svjedoku. Svjedok naglas čita izjavu da je obvezan govoriti istinu pa ga ispituje sudac jer stranke ne smiju izravno ispitivati svjedoke.

Vještake imenuje sud koji im postavlja pitanja i poziva ih da se pojave na raspravi i daju izjavu pod prisegom. Odnedavno vještaci mogu poslati digitalno potpisanu izjavu pod prisegom kako ne bi morali nazočiti raspravi (članak 193. Zakona o parničnom postupku).

Vještaci u pravilu pripremaju pisano izvješće, ali sud od njih može tražiti da dođu na raspravu, gdje ih može usmeno ispitati (članak 195. Zakona o parničnom postupku).

Pisani dokazi postaju dio postupka nakon unošenja u spis stranke u trenutku prve pojave ili naknadno ovisno o zakonom propisanim rokovima.

2.6 Imaju li neki načini dokazivanja veću težinu od drugih?

U Italiji postoji razlika između dokaza koji su prepušteni sudu na slobodnu procjenu i pravnih dokaza. Potonji imaju prednost pred svim drugim oblicima dokaza, a čine ih javne isprave, izjave pod prisegom i priznanja.

Javne isprave (članak 2699. i dalje Građanskog zakonika) su isprave koje je u skladu sa službenim zahtjevima izradio javni bilježnik (*notaio*) ili drugi javni službenik ovlašten za potvrđivanje njihova javnog statusa u mjestu pripreme isprave. Javne isprave imaju punu vrijednost dokaza, osim ako se dokaže da su lažne. Ako se ne

ospore, smatraju se apsolutnim i bezuvjetnim dokazima o činjenicama za koje javni službenik potvrđuje da ih je osobno izvršio ili bio prisutan u tom trenutku. Međutim, sud mora sam procijeniti istinitost izjava stranaka u javnim ispravama (tj. ne može se dokazati drugim dokazima da stranke nisu dale izjavu, ali se može dokazati da je njezin sadržaj lažan).

1. Priznanje (članak 2730. Građanskog zakonika) je izjava jedne stranke kojom se potvrđuje istinitost činjenica koje njoj idu na štetu, a drugoj stranki u korist.

Prisega (članak 2736. Građanskog zakonika) je izjava koju je stranka dala pod prisegom o istinitosti činjenice. Može se dati na zahtjev druge stranke radi utjecanja na sudsku odluku ili na zahtjev suda ako je činjenica samo djelomično dokazana ili ako se vrijednost predmeta ne može drukčije utvrditi. U praksi je vrlo rijetka.

2. Nadalje, neoborive pretpostavke (*presunzioni iuris et de iure*) (članak 2727. Građanskog zakonika) još su učinkovitije jer dokazi o protivnom nisu dopušteni.

2.7 Je li za dokazivanje određenih činjenica obvezna primjena određenih načina dokazivanja?

Zakonom je propisano da se određene činjenice moraju dokazivati posebnim vrstama dokaza, što u nekim slučajevima podrazumijeva javne isprave, a u drugima pisane isprave koje mogu biti javne ili privatne.

2.8 Jesu li svjedoci zakonski obvezni svjedočiti?

Svjedoci su dužni svjedočiti i snose kaznenu odgovornost ako odbiju to učiniti, daju lažan iskaz ili uskrate dokaze (članak 372. Kaznenog zakona) osim ako je zakonom predviđeno drukčije. Određene osobe izuzete su od obveze davanja iskaza i smiju se suzdržati od dostavljanja dokaza.

2.9 U kojim slučajevima mogu odbiti svjedočenje?

U slučajevima utvrđenima u Zakonu o kaznenom postupku na koji se upućuje u Zakonu o parničnom postupku: time su obuhvaćene osobe koje mogu odbiti iznijeti dokaze jer su obvezane poslovnom tajnom, službenom tajnom ili državnom tajnom.

2.10 Je li moguće kazniti osobu koja odbije svjedočiti ili je prisiliti da svjedoči?

U skladu s člankom 256. Zakona o parničnom postupku sud će prijaviti svjedoka državnom odvjetniku i proslijediti mu primjerak zapisnika s rasprave ako se svjedok pojavi pred sudom, ali odbije svjedočiti bez valjanog opravdanja, ili ako sud opravdano sumnja da svjedok daje lažan iskaz ili uskraćuje dokaze.

Osim toga, ako se svjedok ne pojavi, sud je ovlašten na temelju članka 255. Zakona o parničnom postupku naložiti policiji da ga prisilno dovede na sud i izreći mu novčanu kaznu.

2.11 Postoje li osobe koje ne mogu svjedočiti?

Pojedinci koji imaju osobni interes u predmetu ne smiju svjedočiti, čak i ako nisu službeno sudjelovali u postupku kao stranka (članak 246. Zakona o parničnom postupku).

2.12 Koja je uloga suca i stranaka u saslušanju svjedoka? Pod kojim uvjetima svjedok može svjedočiti videokonferencijskom vezom ili uz primjenu drugih tehničkih rješenja?

Sud ispituje svjedoka tako što mu postavlja izravna pitanja o činjenicama prihvaćenima kao bitnima za postupak i pitanja o tim činjenicama koja su tražili odvjetnici stranaka za vrijeme ispitivanja.

Premda videokonferencije nisu izričito predviđene u Zakonu o parničnom postupku, nisu isključene. Člankom 202. Zakona o parničnom postupku propisano je da istražni sudac „određuje vrijeme, mjesto i način izvođenja” dokaza kad ga naloži.

Nedavno je u talijansko pravo uvedena mogućnost održavanja saslušanja na daljinu putem audiovizualnih veza pod određenim uvjetima (članak 127.a Zakona o parničnom postupku). U talijanskim građanskim postupcima sudac može naložiti saslušanje na daljinu putem audiovizualne veze ako mu nazoče samo odvjetnik obrane, stranke, državno odvjetništvo i sudski pomoćnici. Međutim, ako sud treba saslušati svjedoke, moraju se osobno

pojavit pred njime.

U stranim postupcima u kojima je strani sud ovlašten izravno izvoditi dokaze taj sud može ispitati svjedoka putem videoveze ako je to predviđeno postupovnim pravom tog suda. Ako dokaze izvodi talijanski sud, svjedok se mora osobno pojaviti pred sudom jer prema talijanskom pravu svjedočenje putem videoveze nije dopušteno. Ako dobije odobrenje, strani sud koji upućuje zahtjev može nazočiti izvođenju dokaza, među ostalim putem videoveze.

3 Ocjena dokaza

3.1 Ako stranka nije legalno pribavila dokaze, postoje li ograničenja koja sud primjenjuje pri donošenju presude?

Sud ne uzima u obzir dokaze koji nisu formalno dostavljeni i prihvaćeni.

U građanskim postupcima nezakonito prikupljeni dokumenti obično se prihvaćaju ako ne postoje pravne odredbe koje propisuju drukčije. Doduše, stranka koja je počinila kazneno djelo da bi pribavila dokument i dalje snosi kaznenu odgovornost.

3.2 Hoće li moje svjedočenje biti dokaz ako sam stranka u postupku?

Sve izjave stranke koje idu njoj u korist ne smatraju se dokazom. Međutim, njezino priznanje (koje ima negativne konotacije) dobiveno u okviru službenog ispitivanja smatra se dokazom protiv te stranke. Izjave stranke koje joj idu na štetu smatraju se bitnima čak i kad ih nije dala u okviru postupka, nego, na primjer, navela u pismu.

4 Je li ta država članica u skladu s člankom 2. stavkom 1. Uredbe o izvođenju dokaza navela druga tijela koja su na temelju Uredbe nadležna za izvođenje dokaza za potrebe sudskih postupaka u građanskim ili trgovačkim stvarima? Ako je odgovor potvrđan, u kojim su postupcima nadležna za izvođenje dokaza? Mogu li zatražiti izvođenje dokaza ili pomoći u izvođenju dokaza samo na temelju zahtjeva druge države članice? Vidjeti i obavijest u skladu s člankom 2. stavkom 1. Uredbe o izvođenju dokaza

Italija ne priznaje nikakva druga tijela osim suda.

■ Posljednji put ažurirano: 05/01/2026

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.